

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR

COMISIA PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT,
ȘTIINȚĂ, TINERET ȘI SPORT
București, 09 martie 2021
Nr.4C-11/310

Conform cu originalul

PROIECT DE OPINIE
asupra Comunicării Comisiei către Parlamentul European, Consiliu,
Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor
- Un nou SEC pentru cercetare și inovare
COM (2020) 628

1. *Numele și numărul documentului:*

În conformitate cu art. 171 alin. (1) din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE), a Protocolului nr. 1 și Protocolului nr. 2, anexate TUE și a Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), Comisia pentru învățământ a fost sesizată cu Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - Un nou SEC pentru cercetare și inovare.

2. *Data sesizării:* 12.02.2021

3. *Data scadenței pentru exprimarea opiniei:* 09.03.2021

4. *Dezbateri în data:* 09.03.2021

5. *Tip document:* nelegislativ

6. *Textul proiectului de opinie*

Referitor la **conținutul Comunicării**, membrii Comisiei au subliniat următoarele:

- Spațiul european de cercetare (SEC) a fost lansat în 2000, în contextul Strategiei de la Lisabona, pentru a aborda fragmentarea sistemului de cercetare și inovare al UE, și vizează instituirea unui spațiu științific și tehnologic comun pentru UE, crearea unei piețe unice pentru cercetare și inovare, promovarea liberei circulații a cercetătorilor, a cunoștințelor științifice și a inovării și încurajarea unei industrii europene mai competitive. În ultimii 20 de ani, Spațiul european de cercetare a înregistrat realizări majore: elaborarea unor planuri pentru 55 de infrastructuri europene de cercetare, dintre care 37 au fost deja puse în aplicare, investiții naționale în valoare de peste 7 miliarde EUR în programe comune de cercetare, eliminarea barierelor geografice din calea mobilității cercetătorilor și a fragmentării carierelor în cercetare în Europa. Dar, investițiile UE în cercetare și dezvoltare (C&D) sunt de 2,19 % din PIB (2018), departe de obiectivul de 3%. Europa a rămas în urmă în ceea ce privește transpunerea rezultatelor în economie. Accelerarea cercetării și a inovării și îmbunătățirea colaborării dintre cercetare și inovare (C&I) din sectorul privat și din cel public în statele membre în vederea introducerii rapide pe piață a unor soluții bazate pe tehnologii curate sunt vitale pentru atingerea acestor obiective și oferă o oportunitate economică pentru UE. Următorii zece ani vor constitui decada digitală a Europei, iar pandemia de COVID-19 a demonstrat importanța tehnologiilor digitale de ultimă generație, bazate pe valori europene, pentru reziliența economiei și a societății.

- deși UE este în continuare lider mondial în domeniul cercetării și inovării, performanța sa a stagnat din 2012, iar principalii actori, în special cei din Asia, se dezvoltă din ce în ce mai mult și încep să ocupe o poziție tot mai importantă pe în peisajul mondial al C&I și al tehnologiei. Deși C&I este motorul creșterii productivității pe termen lung, Europa continuă să fie în urmă în ceea ce privește transformarea rezultatelor cercetării sale excelente în inovare disruptivă și nu reușește să mobilizeze pe deplin capacitățile tehnologice și de cercetare din regiunile mai puțin dezvoltate.

- pentru a dobândi o poziție dominantă la nivel mondial, SEC trebuie să își stimuleze mai bine cercetătorii și inovatorii prestigioși în ceea ce privește colaborarea și să devină un pol de atracție pentru cele mai bune talente din lume prin: facilitarea accesului rapid și facil la finanțare pentru cooperare și schimb de date, dezvoltarea unor cadre profesionale atractive pentru cercetători, dotarea acestora cu competențele de care au nevoie într-o lume globalizată, aflată în schimbare rapidă, și sprijinirea infrastructurilor de cercetare de vârf.

- SEC va trebui să stimuleze redresarea Europei și să sprijine tranziția ecologică și digitală a acesteia, sprijinind competitivitatea bazată pe inovare și încurajând suveranitatea tehnologică în domenii-cheie strategice, precum inteligența artificială și datele, informatica cuantică, tehnologia 5G, energia din surse regenerabile, mobilitatea cu zero emisii și mobilitatea inteligentă.

- pentru a se asigura că noul SEC este adecvat pentru a face față provocărilor viitoare, Comisia propune o nouă viziune bazată pe obiective strategice: sprijinirea cu prioritate a investițiilor și a reformelor, îmbunătățirea accesului la excelență, transpunerea rezultatelor C&I în economie, aprofundarea SEC (libera circulație a cunoștințelor într-un sistem de C&I modernizat, eficient și eficace). Pentru a realiza obiectivele, Comisia propune un set de acțiuni care să fie puse în aplicare în colaborare cu statele membre și cu părțile interesate, dar și adoptarea unui Pact pentru cercetare și inovare în Europa.

- redresarea și necesitatea de a evolua către o economie mai competitivă și mai durabilă presupune o mai bună aliniere a investițiilor și a reformelor în domeniul C&I la nivel național și la nivelul UE. Programul Orizont Europa prevede intensificarea eforturilor prin investiții solide și echilibrate în C&I și noi forme de colaborare, cum ar fi viitoarele „Misiuni C&I”, ce implică cetățenii în proiecte ample - eliminarea plasticului din oceane sau combaterea cancerului. Pentru a realiza o schimbare pozitivă reală, programele UE trebuie completate cu investiții din partea statelor membre (trebuie să se angajeze să își sporească eforturile publice de C&D de la 0,81% la 1,25% din PIB), care să atragă investiții private semnificative. Mecanismul de redresare și reziliență trebuie, de asemenea, să contribuie la un astfel de efort, în măsura în care încurajează statele membre să realizeze reforme și investiții în noile tehnologii și într-o serie de inițiative emblematice europene. Comisia pune accent pe eforturile comune ale statelor membre de a se angaja să aloce în mod voluntar programelor comune și parteneriatelor europene 5% din finanțarea publică națională a C&I până în 2030. Investițiile statelor membre în domeniul C&I rămân inegale, cu diferențe importante, de la 0,5% la 3,3% din PIB, și concentrate în părțile nordice și vestice ale UE, ceea ce duce la lacune în excelența științifică și rezultatele inovării. Aproape toate statele membre din Europa de Est au reușit să își sporească cheltuielile de C&I, în timp ce o serie de țări din sud par să rămână în urmă.

- în domeniul C&I, eforturile de reformă și eforturile de investiții trebuie coordonate prin stabilirea unor obiective de finanțare, prin programarea în comun și prin implicarea în misiunile și parteneriatele Orizont Europa pentru a sprijini alinierea strategiilor naționale și a investițiilor industriale și de afaceri la obiectivele comune ale UE. Investițiile în cercetare și inovare sunt adesea riscante și necesită angajamente pe termen lung. Parteneriatele Orizont Europa dintre UE și sectorul privat, precum și statele membre oferă cadrul necesar pentru a se asigura că este prevăzută asumarea de riscuri acolo unde există o disfuncționalitate a pieței și că sunt mobilizate investiții private.

- Comisia va actualiza și va elabora principii directe pentru valorificarea cunoștințelor și un cod de bune practici pentru utilizarea inteligentă a proprietății intelectuale până la sfârșitul

anului 2022, inclusiv pentru facilitarea punerii în aplicare a brevetului unitar, pentru a asigura accesul la o protecție eficientă și la prețuri accesibile a proprietății intelectuale.

- în cursa mondială pentru talente sunt necesare condiții de dezvoltare a carierei pentru a atrage și a reține cei mai buni cercetători din Europa. Dezechilibrele dintre numărul de absolvenți de doctorat și numărul de posturi de titularizare din cadrul sistemelor științifice publice reprezintă un obstacol în calea reținerii talentelor. Este nevoie de o abordare mai cuprinzătoare - un set de instrumente bazat pe abordarea recunoașterii competențelor cercetătorilor, a mobilității sporite și a schimburilor dintre mediul academic și industrie. Stimularea cercetătorilor să urmeze o carieră în afara mediului academic prin intermediul unor sisteme de circulație intersectoriale consolidate ce implică industria poate contribui la îmbunătățirea capacității de inserție profesională a cercetătorilor și la stimularea permeabilității talentelor în întreaga economie și societate a Europei. Comisia va furniza, până la sfârșitul anului 2024, în parteneriat cu statele membre și cu organizațiile de cercetare, un set de instrumente de sprijin pentru carierele cercetătorilor cu următoarele componente: un cadru al competențelor cercetătorilor, un program de mobilitate pentru a sprijini schimbul dintre industrie și mediul academic, formare specifică în cadrul programului Orizont Europa și un portal de tip ghiseu unic.

- știința deschisă face ca sistemele de C&I să fie mai eficiente și mai creative și consolidează excelența și încrederea societății în știință. Deschiderea și schimbul de rezultate și de date în materie de cercetare, posibilitatea de reutilizare și reproducere a acestora, precum și existența accesului la infrastructuri de cercetare oferă baza pentru controlul *inter pares* și calitate, precum și pentru eficiența în ceea ce privește aprofundarea reflecțiilor, analizei și inovării în domeniul cercetării. *Cloudul european pentru știința deschisă* (EOSC) este conceput pentru a deveni un cadru european comun, pentru partajarea în mod deschis a datelor de cercetare și pentru accesul la servicii. Asigurarea dreptului cercetătorilor sau al instituțiilor acestora de a face publice, fără restricții, rezultatele cercetărilor evaluate *inter pares* finanțate din fonduri publice este esențială pentru libera circulație a cunoștințelor.

- infrastructurile de cercetare la scară largă reprezintă coloana vertebrală a SEC și sunt esențiale pentru a face Europa atractivă pentru cei mai buni cercetători din întreaga lume, contribuind la schimbul de cunoștințe și la inovare.

- sistemul științific public este o parte indispensabilă a organizării generale a C&I și o piatră de temelie a excelenței pentru prosperitatea Europei. Acesta este format din universități și alte organizații de cercetare și tehnologie finanțate din fonduri publice. Deși Europa are multe universități puternice, potențialul lor nu este pe deplin exploatat. Noul SEC va consolida dimensiunea de C&I a universităților prin intermediul unei agende de transformare cuprinzătoare care urmează să fie elaborată împreună cu părțile interesate și cu statele membre și în sinergie cu Spațiul european al educației. SEC va permite universităților din Europa să dezvolte strategii comune de C&I, creând o masă critică pentru a răspunde provocărilor cu care se confruntă Europa, facilitând partajarea capacităților – infrastructuri, resurse digitale și de cunoaștere. Comisia, împreună cu statele membre va elabora o foaie de parcurs a acțiunilor de creare de sinergie între învățământul superior și cercetare, în special pe baza rolului dublu al universităților.

- pentru a sprijini punerea în aplicare a noii strategii industriale și pentru a accelera transferul rezultatelor cercetării în economia reală, Comisia va orienta dezvoltarea unor foi de parcurs tehnologice comune împreună cu industria, până la sfârșitul anului 2022. Universitățile europene, organizațiile pentru cercetare și tehnologie (RTO) și infrastructurile tehnologice ale UE, în calitate de producători de cunoștințe de înaltă calitate care stau la baza inovării industriale, vor fi parteneri-cheie în elaborarea acestor foi de parcurs.

- SEC va consolida comunicarea cu publicul larg și, în special, cu generațiile tinere cu privire la rolul științei în contextul dublei tranziții și va promova acțiuni participative cu privire la transformarea economiei și societății noastre. Comisia va organiza, campanii de promovare a științei cu participarea cetățenilor din întreaga Europă pentru a crește gradul de sensibilizare și a

crea rețele, platforme de externalizare spre public și bune practici pentru a deschide știința și inovarea cetățenilor și tinerilor.

- cooperarea internațională prin intermediul SEC se va baza pe multilateralism, reciprocitate și deschidere deliberată, combinate cu acțiuni orientate strategic, realizate împreună cu partenerii, în ceea ce privește Pactul verde, sănătatea și tranziția digitală.

- Comisia, statele membre și părțile interesate din domeniul C&I au un rol important pentru a asigura o redresare care să răspundă nevoilor cetățenilor. Un spațiu european de cercetare nou, mai profund și mai amplu va duce la colaborarea statelor membre pentru a îndeplini cele patru obiective strategice: acordarea de prioritate investițiilor în C&I, îmbunătățirea accesului la excelență, transpunerea rezultatelor C&I în economie și aprofundarea politicilor care promovează libera circulație a cunoștințelor. Spațiul european de cercetare și Spațiul european al educației vor colabora pentru a atinge un nou nivel în care educația, cercetarea și inovarea sunt orientate în aceeași direcție pentru a sprijini cunoașterea ca fundament al unor societăți democratice, reziliente și favorabile incluziunii.

În urma analizei și dezbaterilor aspectelor prezentate în cadrul discuțiilor, membrii Comisiei pentru învățământ au hotărât, cu unanimitatea voturilor celor prezenți, întocmirea prezentului Proiect de opinie, favorabil *Comunicării*.

PREȘEDINTE
Natalia-Elena INTOTERO

SECRETAR
Laurențiu-Cristinel TEPELUȘ

Șef birou Ioana Florina Mînză